

19. januar 2008

af Mie Dalskov, specialkonsulent
direkte tlf. 33557720
mobil tlf. 42429018

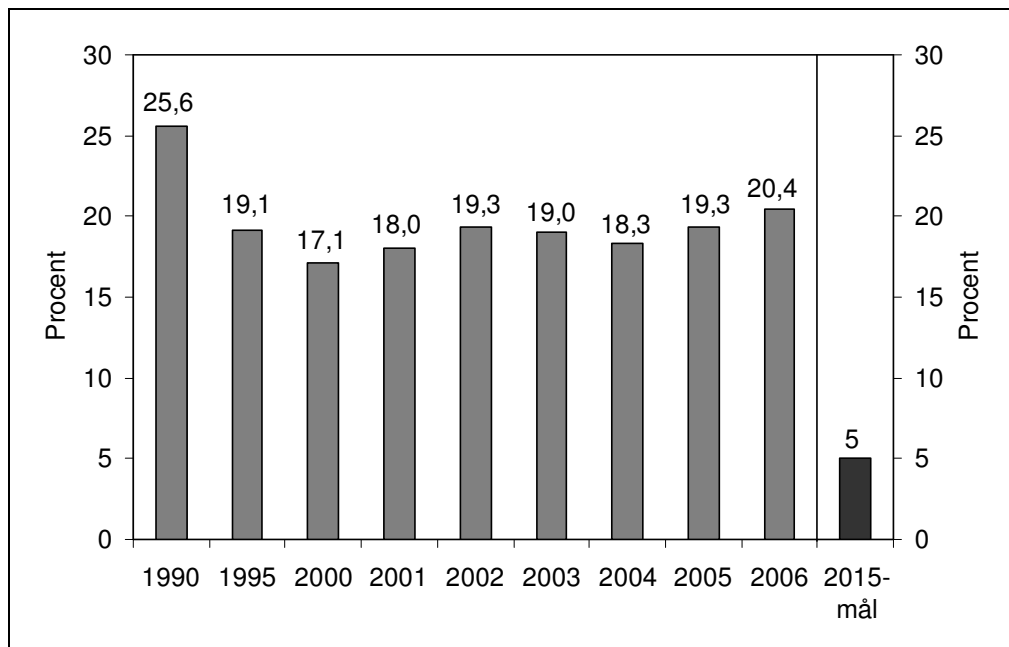
UNGDOMSUDDANNELSE: EN GANG UDE, ALTID UDE

Der er stor forskel på, hvordan danskerne klarer sig senere i livet afhængig af, om de har fået en ungdomsuddannelse. Blandt de 15-16-årige, der ikke kom i gang med en ungdomsuddannelse indenfor tre år efter folkeskolen, har halvdelen ikke en kompetencegivende uddannelse som 30-årige. Analysen dokumenterer, at fastholdelse i uddannelsessystemet er vigtigt, hvis alle skal have en ungdomsuddannelse. Netop den målsætningen er regeringen desværre langt fra at indfri.

Færre får en ungdomsuddannelse

Regeringen fastsatte i 2005 en målsætning om, at 95 procent af en ungdomsårgang i 2015 skal have en ungdomsuddannelse. Som figur 1 viser, er andelen af unge, der ikke får en ungdomsuddannelse imidlertid steget siden 2004. Samtidig viser figuren, at der langt igen før målsætningen er nået. Som det ser ud nu, får kun 80 procent af årgang en ungdomsuddannelse. Udviklingen går altså i den gale retning i forhold til regeringens målsætning.

Figur 1. Andel af ungdomsårgang, som ikke får en ungdomsuddannelse

Kilde: UNI-C statistik og analyse.

Denne analyse undersøger for én specifik ungdomsårgang, hvor meget en hurtigt start på en ungdomsuddannelse betyder for den enkelte senere i livet.

139.300 unge i alderen 15-16-år er i 1991 opdelt efter, hvorvidt de påbegyndte en ungdomsuddannelse eller ej. Herefter er det muligt at sammenlig-

ne de to grupper i forhold til indkomst, uddannelse og arbejdsmarkedstilknøytning 15 år efter, nemlig i 2006-2007. Her er ungdomsårgangen blevet 30-31 år.

De 15-16-årige er fulgt i tre år for at afgøre, om de unge påbegyndte en ungdomsuddannelse, dvs. enten en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse. Tabel 1 viser fordelingen af de godt 139.000 15-16-årige frem til de bliver 17-18 år.

Tabel 1. 15-16-årige fordelt efter ungdomsuddannelse (1991)

	15-16 år (år 1)	16-17 år (år 2)	17-18 år (år 3)
	Antal personer		
I gang	20.500	60.800	91.900
Fuldført	0	100	1.300
Ikke i gang	118.700	77.500	44.900
Uoplyst	0	900	1.200
I alt	139.200	139.300	139.300

Anm.: Alle 15-16-årige i 1991 er udtrukket fra registeret. Dernæst er populationen fulgt i tre år og opdelt på igangværende uddannelse.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik, IDA-registeret

Som det fremgår tabel 1, nåede 91.900 af de 139.300 unge at påbegynde en ungdomsuddannelse i løbet af tre år efter 15-16 års alderen. Her kan man med rimelighed antage, at de unge har haft en chance for at færdiggøre folkeskolen og begynde en ungdomsuddannelse. Samtidig ses det, at 1.300 unge allerede har fuldført en ungdomsuddannelse, inden de fylder 19 år.

Tabel 2 viser 1991-årgangen uddannelsesforløb fordelt på procent i de tre år efter folkeskolen. Som tabellen viser, har 67 procent af 1991-årgangen enten fuldført eller påbegyndt en ungdomsuddannelse i løbet af tre år.

Tabel 2. 15-16-årige fordelt efter ungdomsuddannelse (1991) (procent)

	15-16 år	16-17 år	17-18 år
	Procent		
I gang	14,7	43,6	66,0
Fuldført	0,0	0,1	0,9
Ikke i gang	85,3	55,6	32,2
Uoplyst	0,0	0,6	0,9
I alt	100,0	100,0	100,0

Anm.: Alle 15-16-årige i 1991 er opdelt efter, om de påbegyndte en ungdomsuddannelse i løbet af tre år.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik, IDA-registeret.

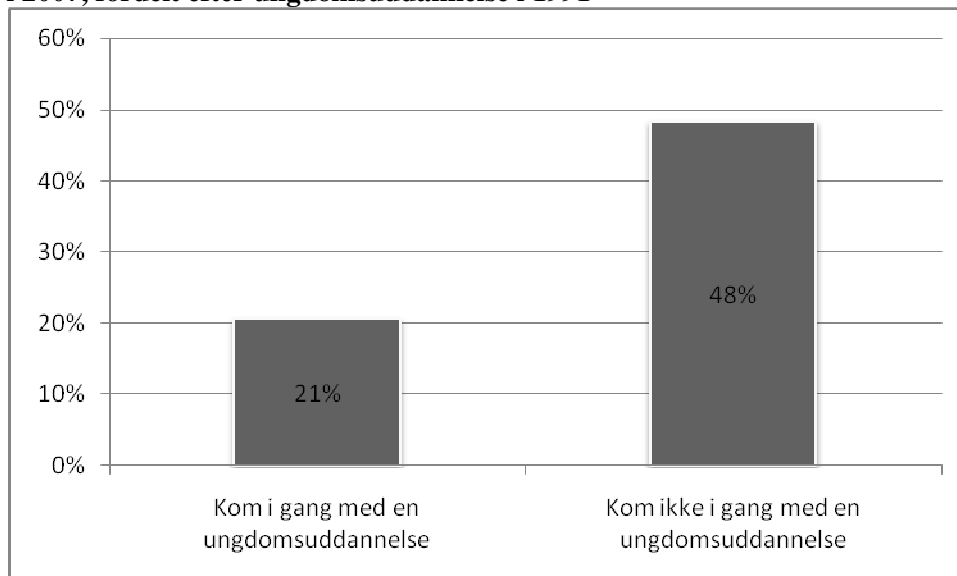
Meget få kommer i gang med en uddannelse, hvis de ikke startede som unge

Opdeles de 139.300 unge i 15-16-årgangen på de personer, der enten fik eller påbegyndte en ungdomsuddannelse indenfor de tre år og de personer, der ikke gjorde, kan det ved hjælp af de nyeste registerdata afgøres, hvordan det er gået 15-16 årgangen fra 1991 i dag – omtrent 15 år senere.

Figur 2 viser andelen af de 15-16-årige, der i dag har en kompetencegivende uddannelse. Som det fremgår, har 48 % af de personer, der ikke kom i gang med en ungdomsuddannelse efter folkeskolen, i dag ikke en kompetencegivende uddannelse. Den alarmerende konklusion er altså, at næsten halvdelen af de unge, der ikke begyndte på en ungdomsuddannelse efter de var 15-16 år, stadig er uden kompetencegivende uddannelse i dag. Dette er langt flere end blandt de unge, der kom i gang med en ungdomsuddannelse. I denne gruppe er det kun 21 procent, der ikke har en kompetencegivende uddannelse i dag.

Det vil sige, at 5 ud af 10 unge, der ikke begyndte på en ungdomsuddannelse efter de var 15-16 år, stadig er uden kompetencegivende uddannelse 15 år efter, mens dette kun gælder for 2 ud af 10 af de unge, der fik en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen.

Figur 2. 15-16-årige, der ikke har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse i 2007, fordelt efter ungdomsuddannelse i 1991

Anm.: Alle 15-16-årige i 1991 er opdelt efter, om de påbegyndte en ungdomsuddannelse i løbet af tre år.

Anm.: Figuren viser andelen af gruppen, der ikke har fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse, dvs. enten en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik, IDA-registeret. Data er fra primo 2007.

Forskellene i uddannelsesniveaut bliver endnu tydeligere, hvis der ses på andelen med lange videregående uddannelser i de to grupper. Blandt de unge, der ikke kom i gang med en ungdomsuddannelse inden for 3 år, har 3-8 procent en lang eller mellemlang videregående uddannelse, jf. tabel 3. Omvendt er andelen 19-20 procent for de unge, der kom i gang.

Ser man alene på de lange videregående uddannelser har de unge således næsten 7 gange så stor chance for at få en lang videregående uddannelse, hvis de tre år efter folkeskolen kom i gang med en ungdomsuddannelse.

Tabel 3. 15-16-årige fordelt uddannelsesniveau i 2007

	Kom i gang med en ungdomsuddannelse	Kom ikke i gang med en ungdomsuddannelse
	Andel, procent	
Ufaglært	20,7	48,4
Faglærte	33,1	36,4
KVU	7,9	4,8
MVU	18,7	7,6
LVU	19,6	2,8
I alt	100,0	100,0

Anm.: Alle 15-16-årige i 1991 er opdelt efter, om de påbegyndte en ungdomsuddannelse i løbet af tre år.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik, IDA-registeret.

Samlet set er konklusionen, at næsten halvdelen af de unge, der ikke begyndte på en ungdomsuddannelse efter de var 15-16 år, stadig er uden kompetencegivende uddannelse i dag. Ryger man først én gang ud af uddannelsessystemet, er man for en stor dels vedkommende ude for altid. Det betyder med andre ord, at rigtig mange unge tabes i uddannelsessystemet mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne.

Samtidig har de unge, der kom i gang med en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen, langt større chance for at få en lang eller mellemlang videregående uddannelse, end de unge, der ikke kom i gang med en ungdomsuddannelse.

Obligatorisk ungdomsuddannelse i Danmark

Analysen viser, at det er markant sværere at få en kompetencegivende uddannelse, hvis man først er røget ud af uddannelsessystemet. Det er foruroligende, fordi det underbygger, at mange unge risikerer at stå uden uddannelse senere i livet, hvis ikke de kommer relativt hurtigt i gang med en ungdomsuddannelse efter folkeskolen.

Derfor mener AErådet, at der skal indføres 12 års undervisningspligt i Danmark således, at ungdomsuddannelser – enten erhvervsfaglige eller gymnasiale – bliver obligatorisk. Herudover bør antallet af alternative og mere praktiske tilbud øges til de unge, der ikke er mindet for en almindelig ungdomsuddannelse enten pga. skoletræthed eller faglige vanskeligheder.

AErådets prognoser viser, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil falde markant frem til 2018 samtidig med, at efterspørgslen efter uddannet arbejdskraft stiger. Herudover viser tidligere undersøgelser foretaget af AErådet, at unge uden ungdomsuddannelse har højere ledighedsrisiko og tjener mindre end de unge, der får en ungdomsuddannelse. Det er således både i samfundets og den enkeltes interesse, at de unge får en ungdomsuddannelse. Regeringen står i dag med en kæmpe udfordring i forhold til at få alle unge med over i det videre uddannelsessystem efter folkeskolen.